

Protocol voorwaarden inzet particuliere zorgaanbieders¹ in de jeugdzorg als onderaannemer

Inleiding

Najaar 2009 heeft het IPO kenbaar gemaakt het plaatsen bij particuliere (niet - erkende) zorgaanbieders in de jeugdzorg stop te zetten. Directe aanleiding waren onderzoeken van de Inspectie Jeugdzorg bij enkele van deze zorgaanbieders. Het probleem was dat er onvoldoende garanties voor en toezicht op de kwaliteit van de geboden zorg kon worden geboden en dat hierdoor de veiligheid van kinderen in het geding was.

Tegelijkertijd werd er in verschillende provincies en stadsregio's (hierna te noemen: provincies) geconstateerd dat in de jeugdzorg wel behoefte is aan een flexibel zorgaanbod. Hierbij geldt als regel: 'nee tenzij'. Er wordt in uitzonderingssituaties en niet structureel door een hoofdaannemer geplaatst bij een onderaannemer, bijvoorbeeld indien:

- Er gedurende het jaar onvoorziene capaciteit tekorten ontstaan,
- Er specialistisch aanbod nodig is dat niet of niet efficiënt door de provincie gesubsidieerde zorgaanbieders zelf kan worden aangeboden.

Mogelijkheden om jeugdigen bij de zgn. particuliere (niet-erkende) zorgaanbieders te plaatsen dragen bij aan het flexibel kunnen inzetten van aanbod. Daarom is in het IPO BOAG Sociaal beleid besloten om te zoeken naar een oplossing voor de risico's die het plaatsen bij deze particuliere aanbieders met zich meebrengt. Hierbij zijn ook de bezwaren die de Minister voor Jeugd en Gezin heeft geuit in zijn brief over het beëindigen van particulier aanbod (kenmerk JZ/GJ-2994332) en de afspraken vastgelegd in het Protocol Nieuwe Zorgaanbieders² betrokken (zie bijlage 1). De oplossing is gevonden in het vastleggen van kwaliteitseisen in een protocol particulier zorgaanbod.

Dit protocol is afgestemd met het Ministerie van VWS en de Inspectie Jeugdzorg. Ook heeft consultatie met Jeugdzorg Nederland plaatsgevonden.

Voorwaarden aan flexibele inzet particuliere aanbieders van zorg als onderaannemer in de jeugdzorg

De oplossing die is uitgewerkt is de hoofd-/onderaannemerschaps-constructie; kinderen worden onder verantwoordelijkheid van de door de provincies op grond van art. 18 Wet op de Jeugdzorg gesubsidieerde jeugdzorgaanbieder (hoofdaannemer) bij een particuliere (niet-erkende) aanbieder van zorg (onderaannemer) geplaatst. Deze verantwoordelijkheid wordt in een contract vastgelegd waardoor deze particuliere aanbieders binnen het bereik van de Wet op de jeugdzorg vallen.

De eisen die in de wet gesteld worden aan zorgaanbieders zijn niet rechtstreeks van toepassing zijn op de particuliere aanbieder. Het is de hoofdaannemer die ervoor verantwoordelijk is dat de zorg wordt geleverd, zoals voorgeschreven in de wet op de jeugdzorg. Dat betekent dat de hoofdaannemer erop moet toezien dat de kwaliteit geborgd is. Hoe de hoofdaannemer dat doet is aan hem.

¹ Aanbieders van zorg die geen directe subsidiërelatie onderhouden met een provincie/stadsregio, en worden gecontracteerd door provinciaal gefinancierde zorgaanbieders voor het leveren van zorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg.

² Afspraken tussen IPO-Inspectie Jeugdzorg-VWS over het toetsen van de kwaliteit van nieuwe zorgaanbieders, december 2005

Het ene onderdeel (bijvoorbeeld het opstellen van een hulpverleningsplan) kan onder zijn verantwoordelijkheid bijvoorbeeld bij de onderaannemer worden gelegd, terwijl een onderdeel als een klachtenregeling met een klachtencommissie ook centraal door de hoofdaannemer op alle onderaannemers van toepassing kan worden verklaard. *Een richtlijn voor deze gewenste kwaliteit is in de voorwaarden uitgewerkt (zie onder). De hoofdaannemer kan hiervoor nadere eisen stellen aan de onderaannemer.*

Het gebruik van onderaannemerschap moet door de hoofdaannemer aan de provincie/stadsregio worden gemeld en de provincie/stadsregio meldt het gebruik van onderaannemerschap aan de Inspectie Jeugdzorg.

Op deze wijze wordt voorkomen dat kinderen rechtstreeks geplaatst worden bij zorgaanbieders die buiten het wettelijke kader van de Wet op de jeugdzorg vallen en het toezicht van de Inspectie jeugdzorg.

Onder particuliere zorgaanbieders als onderaannemer wordt vervolgens verstaan: aanbieders van zorg die geen directie subsidierelatie onderhouden met een provincie/stadsregio, en die onder vooraf bepaalde voorwaarden worden gecontracteerd door provinciaal gefinancierde zorgaanbieders voor het leveren van zorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg. Natuurlijke personen zoals beschreven onder art. 18 lid 2 van de Wet op de Jeugdzorg kunnen geen onderaannemers zijn. Gezinshuizen kunnen wel vallen onder deze regeling als ze voldoen aan de in dit protocol opgenomen voorwaarden.

De volgende voorwaarden zijn geformuleerd waaraan vooraf moet worden voldaan³:

Voorwaarden voor Inzet particuliere zorgaanbieders als onderaannemer in de jeugdzorg

Kwaliteit van de zorg en veiligheid voor het kind kunnen redelijkerwijze worden gegarandeerd als:

- a) Een door de provincie rechtstreeks gesubsidieerde instelling voor jeugd en opvoedhulp (zorgaanbieder in de zin van art 18 van de Wet op de Jeugdzorg) als hoofdaannemer fungeert en de particuliere aanbieder als onder aannemer op basis van een contract, dat voorziet in de eindverantwoordelijkheid bij de hoofdaannemer voor de te leveren zorg.
- b) De hoofdaannemer toeziet op de kwaliteit van de particuliere aanbieder
  - i. op basis van een set criteria en normen
  - ii. met een vaste frequentie en steekproefsgewijs, minimaal 1x per jaar
- c) Er bestaan werkafspraken om vanuit de hoofdaannemer voor consultatie beschikbaar te zijn.
- d) De hoofdaannemer toeziet op de kwaliteitsbewaking door per cliënt een samenwerkingsovereenkomst voor het te leveren individuele zorgtraject per cliënt te sluiten; en/of afspraken over de wijze van samenwerking op cliëntniveau in het hulpverleningsplan van de cliënt vast te leggen.
- e) De hoofdaannemer er ook op toe ziet, dat het klachtenrecht van de cliënt bij de hoofdaannemer kan worden uitgeoefend, dat er gebruik kan worden gemaakt van een vertrouwenspersoon van de provincie/stadsregio.
- f) De hoofdaannemer ervoor zorgt dat er adequaat op calamiteiten wordt gereageerd en dat de hoofdaannemer bij de Inspectie Jeugdzorg melding doet van calamiteiten die bij de onderaannemer zijn voorgevallen. De hoofdaannemer zorgt ervoor dat incidenten worden geregistreerd en neemt incidenten op in haar incidentenregistratie.
- g) Op cliëntniveau de hoofdaannemer verantwoordelijk is voor de uitvoering van het hulpverleningsplan, inclusief het contact met betrokkenen.
- h) De provincie zich vergewist van een solide uitwerking van bovenstaande voorwaarden.
- i) De Inspectie Jeugdzorg in staat is, toe te zien op de kwaliteit van de particuliere aanbieder van zorg.
- j) In geval van crisis mag alleen bij deze particuliere zorgaanbieders worden geplaatst als zij vooraf op alle voorwaarden door de hoofdaannemer zijn getoetst en door de provincie akkoord zijn bevonden en gemeld zijn bij de inspectie.

Deze voorwaarden komen overeen met de afspraken omtrent de inzet van een nieuwe zorgaanbieder in

---

³ Op basis van concrete voorstellen uit de provincie Gelderland zijn deze condities geformuleerd

het kader van een reguliere situatie (niet zijnde crisis) zoals vastgelegd in het Protocol Nieuwe Zorgaanbieders.

Provincies zullen de toepassing van dit protocol een jaar na de inwerkingtreding evalueren.

Nadere uitwerking van de voorwaarden

Ad a)

De zorgaanbieder stelt als hoofdaannemer een modelcontract op, met tenminste deze Inhoud:

- ▶ De verantwoordelijkheid van ledere partij
- ▶ Profiel particuliere aanbieder (omvang van het aantal plaatsen, leeftijd en type te plaatsen kinderen en problematiek)
- ▶ Wat voor hulp gaat geleverd worden
- ▶ De vergoeding
- ▶ De looptijd
- ▶ Prijsafspraken
- ▶ Afspraken over privacy, klachtrecht
- ▶ Toezicht en kwaliteitscontrole vanuit erkende jeugd en opvoedhulporganisatie en inspectie jeugdzorg
- ▶ Wijze van (tussentijdse) opzegging,
- ▶ Relevante verzekeringen

Ad b)

De eerste kwaliteitsbeoordeling vindt plaats **vóór** het afsluiten van een raamovereenkomst. Hierbij wordt gelet op:

- ▶ Veiligheid gebouwen (incl. hygiëne, brandveiligheid, bouwtechnische aspecten, BHV)
- ▶ Veiligheid jongeren en personeel (beleid omschreven),
- ▶ Verklaring omtrent gedrag personeel
- ▶ Bereikbaarheid en functioneren vertrouwenspersoon
- ▶ Privacy beleid, aanwezigheid gedragscode personeel en jeugdigenstatuut
- ▶ Beleid alcohol drugs roken
- ▶ Professionaliteit (personeelsformatie deskundigheid/opleidingsniveau, aanwezigheid functiebeschrijvingen werknemers)
- ▶ Kwaliteit uitvoering hulpverleningsplannen
- ▶ Contact van kinderen en instelling met ouders en netwerk jongere (vrienden, school, dagbesteding, sport)
- ▶ Dagbesteding en uitvoering leerplicht
- ▶ Bedrijfsvoering (aanwezigheid accountantsverklaring, financiële draagkracht)

- ▶ Profiel zorgaanbod (omvang van het aantal plaatsen, duur plaatsingen, groepsgrootte, type te plaatsen kinderen en problematiek)
- ▶ Minimaal 1x per jaar vindt een kwaliteitsbeoordeling plaats door de hoofdaannemer.
- ▶ De hoofdaannemer houdt een kwaliteitsdossier bij over de particuliere aanbieder, die zij ter toetsing aan de Inspectie Jeugdzorg kan voorleggen.
- ▶ De Inspectie Jeugdzorg wordt in staat gesteld direct toezicht te houden op de particuliere aanbieder als onderaannemer.
- ▶ Calamiteiten dienen direct gemeld te worden bij de hoofdaannemer.
- ▶ Incidenten worden in de incidentenregistratie van de hoofdaannemer opgenomen.
- ▶ De Inspectie Jeugdzorg informeert alle bij de particuliere aanbieder betrokken Instellingen en provincies/ stadsregio's over onderzoeken en signalen bij de onderaannemer. Provincies hebben zelf de Informatieplicht om elkaar onderling over IJZ rapporten te informeren.

Ad g)

- ▶ Er is een samenwerkingsovereenkomst per kind en/of via het hulpverleningsplan (incl. samenwerkingsovereenkomsten op casusniveau).
- ▶ Ingrijpende veranderingen in de situatie van het kind worden gemeld. Dit geldt ook voor het bijplaatsen van andere kinderen en hun problematiek. De hoofdaannemer beslist of het kind dan kan blijven. De onderaannemer is niet bevoegd zelf het kind over of door te plaatsen.

Ad h)

- ▶ Opnemen in beleidsregels bij subsidieverordening, c.q. beschikking
- ▶ Particulier zorgaanbod wordt vast agendapunt bij formeel overleg met de organisaties voor Jeugd & Opvoedhulp, en naar aanleiding van signalen van de Inspectie Jeugdzorg.